

GIPUZKOA

ETA EUROPAR BATASUNA

155. INFORMAZIO BULETINA

> 2020ko maiatza

Europar Batasuna
Unión Europea

Fondo Europeo de
Desarrollo Regional (FEDER)
"Una manera de hacer Europa"

Eskualde Garapenerako
Europar Funtza (EGEF)
"Europa egiteko modu bat"

GIPUZKOA

NABARMENDU BEHARREKOA

> ETE ekimenak 60,8 milioi euro eman dizkie maileguetan Gipuzkoako 507 enpresari, Euskadiko 2014-2020 EGEF Programa Operatiboaren bidez

Gipuzkoako Foru Aldundiak 989.279 euro eman dizkio ETE ekimenari, 2014-2020 aldirako EGEF funtsen esleipenetik datozenak. Horrek, Eusko Jaurlaritzaren eta Estatuko Administrazio Orokorraren Gipuzkoarako ekarpenarekin batera, 3,9 milioi euroko ekarpena dakar guztira.

Ekimena EGEF Funttsaren testuinguruan nabarmentzen da finantza-tresnaren formula erabiltzeagatik. Oinarrizko berme hori, mobilizatzea lortzen duen finantza-erakundearen ekarpena gehituta, 2019ko amaieran 60,8 milioi euroko bolumenera iristen zen, lurraldeko ETEei emandako kredituetan.

Eskura dauden azken datuen arabera, guztira 653 mailegu eman zaizkie Gipuzkoako 507 enpresari. Gipuzkoako enpresentzako 60,8 milioiak Euskadin emandako maileguen zenbateko osoaren % 39,8 dira (150,7 milioi euro). Mailegu kopuruari dagokionez, Gipuzkoan emandako maileguen % 33,8 kapital zirkulatzailerako finantzatzeko erabili dira, % 46,6 aktibo ukigarrietan inbertitzeko, % 2,8 aktibo ukiezinetan inbertitzeko, eta gainerako % 16,8 beste helburu batzuetarako. Emandako maileguen batez besteko zenbatekoa 93.156 eurokoa izan da, nahiz eta horien % 74k batez besteko hori baino txikiagoak izan.

Gipuzkoan egindako inbertsio publiko horrek inbertitutakoa baino 15,6 aldizko faktore biderkatzailea dakar; 15,6 aldiz handiagoa den inbertsio osoa mugiarazi du. Izan ere, bankuek maileguei egindako ekarpenak Euskadiko datuaren gainetik daude (13,4), eta, beraz, luze gaitzen da Estatuan ezarritako palanka-efektuaren helburua (4ko faktorea) eta Estatuan lortutako palanka-efektu efektiboa (5,5).

EGEF Eskualde Anitzeko Programa Operatiboaren bidez sustatuta, ETE ekimenaren helburua izan da ETEen finantzaketa-defizita murrizten laguntzea EB osoan. Espainiar Estatuan, ekimena autonomia-erkidegoen bidez garatu da, eta hauek EGEF funtsen esleipenetatik datozen ekarpenak egin dituzte Europako eskualde-politikaren esparruan. Estatuan 828 milioi euro bideratu dituzte, eta 4.468 milioi euroko maileguak eskaini dira 2019ko abendura arte, ekimenaren bukaerara arte.

(informazio +)

> Donostiak 2020ko Europaren Eguna ospatu zuen Covid-19aren larrialdian egonda ere, eta iazko Europako Sariaren oroitzapena gogoan izan zuen

Udal Gobernuak Europaren Eguna ospatu zuen maiatzaren 9an, eta nabarmendu zuen koronabirusaren krisiak are garrantzitsuagoa egiten duela Europaren elkartasunezko balioak indartzea.

Europako bandera eta udaletxeko fatxada urdina aurreko urtean egindako keinu berberak gogoratzeko erabili ziren berriro, 2019ko Europako Saria jaso ostean egin bezala.

Eneko Goia alkateak adierazi duenez, "Gaur, duela 70 urte bezala, Europak gai izan behar du epidemia honen biktimak duintasunez agurtzeko eta lehenbailehen berreraikitze ekonomiko eta sozialari ekiteko, eta modu bateratu eta solidarioan egiteko".

Gipuzkoako hiriburuak Europaren Eguna ospatzen ohi du 1999tik, Schuman Adierazpena deiturikoaren omenez. 1950ean Parisen emandako hitzaldi batean, Frantziako Atzerri ministroak, Robert Schumanek, Europako estatuen integrazioarako lehen urratsa eman zuen, Ikatzen eta Altzairuaren Europako Komunitatea sortzea proposatzerakoan.

(informazio +)

> **Aldundiak, Udalek, Euroeskualdeko Gobernuak eta EBk berak mugaz gaindiko bizimodua erraztearen alde hitz egin dute Covid-19aren aurrean**

Markel Olano Gipuzkoako Ahaldu Nagusiak adierazi duenez, "Hendaia, Irun eta Hondarribia artean harreman handia dago eta mugaren itxiera ez da jasargarria".

Eusko Jaurlaritzak mugaz haraindiko mugikortasunaren salbuespenak handitzeko proposamena aurkeztu zuen CARUE edo Europar Batasunaren inguruko Gaietarako Konferentzian. Mugaz gaindiko lankidetzaproiektuetan parte hartzen duten pertsonen sarbidea erraztea proposatu zuen. Horretarako, Akitania Berriko, Frantziako eta Espainiako gobernuak eztabaidan inplikatzeko saiatu da.

Europako Batzordeak eta Espainiako Gobernuak bereziki nabarmendu dute turismo-fluxuei bidea berriro irekitzea, baina tokiko erakundeek lehen planoan jarri dituzte tokikoenak eta egunerokoak.

Nafarroako Gobernuak ildo eta foro berean azpimarratu zuen, batez ere mugaz gaindiko merkataritza harremana eta "Nafarroak Europako Batzordeak iragarritako funts ekonomikoetan parte hartu ahal izatea".

(informazio +)

> Europako Batzordeak "abeletxetik mahaira" elikadura-estrategia aurkeztu du, Gipuzkoa bezalako lurraldeek darabiltzaten osasun, ekonomia, ingurumen eta kalitate gastronomikoko irizpideekin bat etorritz

Europako Batzordeak bioaniztasunari buruzko estrategia berri eta oso bat onartu du, natura gure bizitzetara itzultzeko, eta "baserritik mahaira" izeneko estrategia bat, ingurumena errespetatzen duen elikadura-sistema osasuntsu eta berdintzaile baten alde. Bi estrategiek elkar indartzen dute, natura, nekazariak, enpresak eta kontsumitzaileak batzen baitituzte etorkizun iraunkor eta lehiakor baten alde.

Europako Itun Berdearekin bat etorritz, bi estrategiek EBren asmo handiko ekintzak eta konpromisoak proposatzen dituzte, Europan eta munduan bioaniztasunaren galera geldiarazteko eta gure elikadura-sistemak munduarentzako arau bihurtzeko, lehiakortasunaren iraunkortasunaren eta gizakien eta planeten osasunaren babesaren alde, alde guztiek elikaduraren balio-katean bizirauteko dituzten bitartekoak ahaztu gabe.

Covid-19 pandemiak eragindako krisiak erakutsi du zenbateraino egiten digun kalte bioaniztasunaren galera handitzeak, eta erabakigarria da gure gizartearentzat behar bezala funtzionatzen duen elikadura-sistema bat. Bi estrategia horiek lehentasuna ematen diete herritarrei, lurzoruen eta itsasoaren babesa handitzeko beren konpromezuarekin, andeatutako ekosistemak lehengoratzekoan eta EB nazioarteko buru bihurtzekoan, bai bioaniztasunaren babesari dagokionez, bai elikadura-kate jasangarri bat sortzeari dagokionez.

(informazio +)

> EUDELeK Europako Udalerrien eta Eskualdeen Kontseiluan indarkeria matxistaren aurrean berdintasunaren eta segurtasunaren alde egin du, Covid-19ak eragindako konfinamendua kontutan hartuz

Euskadiko Udalen Elkarteak jakinarazi zuen gai hori foro horretan landuko zuela, zehazki, Kontseilu honen Berdintasun Batzordean, bertan ordezkartzat daukan Angela Egiaren bidez.

Foro honetan gaiari buruzko ezagutza eta jardunbide egokiak partekatzen dira, lidergo politikotik genero-indarkeriaraino.

Osasun-larrialdiaren ondoriozko itxialdiak indarkeria mota horretan izan ahal duen eragina kontutan hartuta, EUDELeK Euskadiko erakundeen arteko koordinazioa azpimarratu du, batez ere Eudelen Berdinsarearekin lotutako dispositiboen bidez lortutakoa.

Zerbitzuetarako sarbideak indartu egin dira, baita horien zabalkundea ere, eta Eudelek berak telefono bidezko kontsultei erantzun die, araei eta prozedurei buruz batik bat.

Europako Udalerrien eta Eskualdeen Kontseiluaren Batzorde horrek Europako beste erakunde batzuek -adibidez, Genero Berdintasunerako Europako Institutuak, PLATFORMA edo URBACT bezalako sareek- gaiari buruz egindako azterlanei lan propioa gehituko du, Covid-19aren emakumeen gaineko inaktu sozial asimetrikoei eta horren ondoriozko krisiari dagokienez.

(informazio +)

- > **San Telmo Museoak eta Globernancek Covid-19aren krisia izan zuten hizpide European Dialogues zikloan, 3 online jardunalditan, Europar Batasunaren ekintzari, zientziari eta emakumeek jasandako eraginei buruz**

Online egitura berezi batek ahalbidetu zuen publikoarekiko elkarrizketa, maiatzaren 7, 14 eta 21ko topaketetan.

Akademia arloko 7 pertsona ospetsuk jorratu zituzten gai hauek, Europar Batasunean eta Covid-19aren inguruan oinarritutako ikuspegiarekin beti ere.

(informazio +)

KOHESIO POLITIKA

> **Akitania Berria - Euskadi - Nafarroa Euroeskualdearen 2020ko proiektuen lehen deialdiak 500.000 €inbertituko ditu kulturen, hezkuntzan, gazterian, kirolean eta eleaniztasunean**

Proiektu-deialdien bitartez antolaturiko diru-laguntza politikari esker, Akitania-Berria - Euskadi - Nafarroa Euroeskualdeak hiru lurraldeetako eragileek (publiko eta pribatuen) arteko lankidetzak garatu eta dinamizatzea du helburu 2014-2020 Plan Estrategikoak zehazturiko sektoreetan.

2020ko proiektu-deialdiko lehen saioak "euroeskualdeko hiritartasuna" ardatz eta 500 000€ko hornidura izango ditu eta ondoko gaiak lotuko zaizkio: kultura, heziketa, gazteria, kirola eta eleaniztasuna.

Covid-19aren krisiak eragindako egoera dela eta, martxoan ireki behar zen « Euroeskualdeko hiritartasuna » proiektu deialdia, maiatzaren 21ra arte zabaldu da. Mugaz gaindiko normaltasuna laguntzeko eta muga-itxieraren ondorioak murrizteko asmoz, proiektu-deialdiak aldaketa batzuk jasan ditu: hautatzeko irizpideak egokitu dira, aurrekontua 50.000 eurotan handitu da, eta kofinantzazio aukerak ugartu dira. Besteak beste, pertsona fisikoak (autonomo eta enpresaburu indibidualak) proiektuaren partaide izan ahal dira, bertatik bertara aurreikusitako jarduerak birtual bilakatu ahal dira, prestakuntza gastuak barneratu ahal dira eta jazarpen eta justifikazioak modu elektronikoan egin beharko dira.

Hautagaitza txostenaren aurkezpena interneten bidez soilik egin daiteke, Euroeskualdearen webgunean: www.euroregion-naen.eu.

Proiektuak aurkezteko epea uztailaren 24an 12:00etan amaituko da.

(informazio +)

> **Akitania Berria – Euskadi – Nafarroa Euroeskualdeak mugaren itxierak hiritarrengan izan duen eragina neurtzeko galdetegia egin du**

Covid-19aren krisiak sorturiko egoerak mugaz gaindiko harremanengan zein mailatan eragina izan duen neurtze aldera, Euroeskualdeak galdetegi hau bultzatu du, eta ekainaren amaieran aurkeztuko ditu emaitzak txosten baten bidez. Mugaren itxierak hiritar ezberdinei eragindako albo-kalteak gutxitzeko abiapuntu izatea du xede galdeketa.

Mugako biztanleriarengan gaur egun mugaren itxierak dakartzan kalteen jakitun (familia-, giza-, kultur-, ekonomia-harremanen etenaldia, etab.), Euroeskualdeak testigantza hauek bildu nahi ditu eta mugaz gaindiko errealitate desberdinak ezagutu.

Azken bost urteetan, Euroeskualdeak bere jardueraren hazkunde nabarmen bat bizi izan du proiektuen eta Akitania-Berria Euskadi eta Nafarroa lurraldeen arteko lankidetzen ugaritzearekin, gai ezberdinen inguruan: formakuntza, enplegua, kultura, berrikuntza, ikerkuntza, mugikortasuna eta garraioa, kirolak, nekazaritza eta abar luze bat.

Horrela, erakunde eta bazkide publiko-pribatuen partaidetzak gora egin du esponenzialki hiru lurraldeetan eta ezinbestekoa zaigu euren gaur egungo egoera ezagutzea, mugaren itxierak beste kideekiko partaidetzan zehaztasunez zein mailatan eragin dien ezagutzea, alegia.

[\(informazio+\)](#)

> **Europako mugaz gaindiko ORHI proiektuak, Gipuzkoako enpresa eta zentro teknologiko batzuk barne, elikagai ekoizpenen ekonomia zirkularrazko katalogoak argitaratu ditu, EGEF funtsaren laguntzarekin**

Europar Batasunean urtero alferrik galtzen dira 88 milioi tona elikagai, alegia produkzioaren % 20, eta 15 milioi tona hondakin plastiko sortzen dira elikagaien bilgarriak plastikozkoak direlako. Gauzak horrela, ekonomia zirkularra aukera paregabea da zaborretara botatzen ditugun materialei berriro balioa emateko, posible baita lehengai bihurtzea eta ekonomikoki eta ingurumenari dagokionez jasagarriak diren negozio-ildo berriak sortzea. Europako ORHI proiektuaren xedea da ekonomia zirkularreko konponbide berriak bilatu eta bultzatzea nekazaritza eta elikadura sektorearentzat, hondakin gehien sortzen duenetako bat delako eta, aldi berean, berrikuntzarako potentzial handia duelako. Euskadi, Nafarroa, Errioxa, Pirinio Atlantiko eta Okzitaniako bederatzi bazkidek osatzen dute partzuergo hau, zeinak helburutzat baitu konponbide berritzaileak identifikatzea eta enpresei laguntzea konponbide horiek inplementatzen.

ORHIk argitara atera ditu bi katalogo, non konponbide berritzaile ugari biltzen baititu ekonomia zirkularreko proiektuak bultzatzeko, zehazki, dagoeneko merkatuan dauden 37 teknologia eta 20 negozio-eredu zirkular. Proiektu hau batez ere zentratu da hondakin organikoei eta plastikoei balioa emateko konponbideetan, zeintzuk beraizik zuzentzen baitzaizkie nekazaritza eta elikadura sektoreko enpresei eta baita ere industria osagarriari eta teknologi zentroei. Teknologia berritzaileak jasotzen dituen katalogoak bere baitan hartzen ditu, adibidez, materia organikoa berrerabiltzeko konpostaje industrialeko sistema bat, elikagaiak hobeto kontserbatzeko hozte-ekipoak eta hondakin-uren ultrafiltrazioko konponbideak. Bestalde, negozio-eredu berrien katalogoak hainbat kasu aipatzen ditu, zehazki, ekonomia zirkularren bitartez negozioa dibertsifikatzea, aurrezte eta merkatu-nitxo berriak aurkitzea lortu duten enpresen kasuak.

Horietako bat da Gaxure, gaztandegietan sortzen den esne-gazurari balioa emanaz sortu den produktu bat. Leartiker zentroaren teknologiari esker, Euskadiko hiru gaztandegi produktu hori merkaturatzen hasi dira, bai amaierako kontsumitzaileentzat eta baita ere jatetxeentzat. Beste kasu arrakastatsu bat da PeelPioners, zeinak zukuak egitean sortzen diren zitrikoen hondakinak berrerabiltzen baititu beste industria batzuetan, esaterako, animalientzako pentsuak edo produktu kosmetikoak egiteko. Halaber ageri da In-Stock jatetxe-sarea eta catering zerbitzua, zeinak hornidura-kateko elikagai soberakinak erabiltzen baititu bere platerak egiteko. OHRI 2018ko urtarrilean aktibatu zen eta aurtengo abenduan amaituko da. Denbora horretan lurralde mailako eta mugaz gaindiko tailerrak egin dira enpresen arteko sinergiak bultzatzeko, helburua izanik konponbide berritzaileak ezartzea proiektuan parte hartu duten lurraldeetan. Proiektu hau Europar Batasunak finantzatzen du EGEFen bitartez, eta hauek dira parte-hartzaileak: Saiolan, Azaro Fundazioa, Aclima, ADER, ESTIA – Institute of Technology, AIN, CCI Bayonne Pays Basque, Apesa eta Coop de France Occitanie.

(informazio+)

EUROPA 2020 ESTRATEGIA

> **Viralgen Donostiako enpresa, Covid-19ren aurkako txertoaren proiektu nagusietako batean parte hartuko duen Europako enpresa bakarra izango da, Harvardeko Unibertsitatea lidertzat izanik**

Eusko Jaurlaritzak, ekoizpen hori Euskadin posible izateko, nazioarteko proiektuaren partner bezala sartu da.

Viralgen Vector Core terapia genikorrako bektore birikoak egiten espezializatuta dagoen enpresa da; bigarren instalazioa eraikitzen ari da Donostian eta hura txerto horren ekoizpenerako baliatuko da.

Harvardek VIRALGEN aukeratu du bazkide gisa, bere moldakortasunagatik eta teknologia hori ekoizteko duen gaitasunagatik, eta espero du txertoa gizakietan aurtengo udazkenean probatzen hasi ahal izatea.

Arantxa Tapia Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapenerako eta Azpiegiturretako sailburuak txalotu egin du Harvardek jendaurrean adierazi duen hautaketa; haren bidez, Euskadin finkatuta dagoen enpresa bat, VIRALGEN, proiektu garrantzitsu horren partaidea izango da. Tapiak nabarmendu du Harvardek txertoan aurrera egitean, Euskadi prest egongo dela aukera hori bere gain hartzeko, "osasun-, gizarte- eta enpresa-arloko lehen mailako aurrerapena" delarik.

Tapiak nabarmendu du baita ere Eusko Jaurlaritzak ekimen horretan izan duen partaidetza aktiboaren balioa, eta azaldu du laguntza hori ematea erabaki zela, bere I+Garen aldeko apustuarekin bat zetorrelako, baina, batik bat, ondoko tokiko ekoizpenean irekitzen den aukeragatik.

"Krisi honen ondorioz, hainbat gauzaz ohartu gara -esan du sailburuak-, eta, besteak beste, funtsezko hornikuntza egokiak izateak eta plangintzak nolako garrantzia duten. Euskadin ekoizpen hori eduki ahal izatea osasun-, gizarte- eta enpresa-arloko lehen mailako aurrerapena litzateke; erne jarraituko dugu erakunde bezala. Maila handiko lankidetzakate baten partaidea gara; kate horren buru Harvardeko Unibertsitatea da, Massachusetts Eye and Ear-en eta Massachusetts General Hospital-en bidez eta zenbait enpresarekin, besteak beste VIRALGEN, Aldevron eta Catalent-ekin, eta espero dugu arrakastatsua izatea gizartearen onerako".

(informazio +)

> UPV/EHUK lehen aldiz parte hartuko du "Ikertzaileen Europako Gaua"-n: "G-9" unibertsitateen proiektua Europako Batzordeak finantzatuko du

Ikertzaileen Gauera proiektu bat aurkeztu zuen Unibertsitateen G-9 taldeko partzuergoak oso albiste pozgarria jaso zuen: Europako Batzordeak aukeratu du ekimena, eta finantzatuko du. Hortaz, UPV/EHUK lehen aldiz parte hartuko du aldi berean Europako dozenaka hiritan ospatzen den ekimen horretan. Aurten ohi baino beranduago izango da jaia, azaroaren 27an.

2019. urtearen hasieran Unibertsitateen G-9 taldeko Kultura Zientifikoaren lantaldeak Ikertzaileen Europako Gauera proiektu bat aurkeztea proposatu zuen, eta ekimenean taldeko erakunde askok parte hartzea bultzatu nahi izan zuen. UPV/EHUK partzuergo horretan sartzea erabaki zuen.

G-9ko partzuergoak aurkeztutako proiektuan parte hartzen dute, UPV/EHUz gain, unibertsitate hauek: Oviedokoak -koordinatzailea dena-, Kantabriakoak, Gaztela-Mantxakoak, Extremadurakoak, Balear Uharteetakoak, Nafarroako Publikoak eta Zaragozakoak, Errioxako Unibertsitatearen lankidetzarekin. Europar Batasuneko programen finantzaketa lortzen duen unibertsitateen G-9aren lehen lankidetzaren proiektuetako bat da. Guztira 134.000 euro jasoko ditu.

Ikertzaileen Europako Gaua kontinenteko 370 hiritan baino gehiagotan egiten da Europako Batzordearen Marie Skłodowska-Curie Ekintzen bidez finantzatuta –Europar karrera zientifikoak sustatzeko ekimena–, eta Horizon 2020, Europar Batasuneko Ikerketa eta Berrikuntza Esparru Programaren barnean. Ekimen horren helburu nagusia da ikertzaileen zerizana eta lana herritarrei ezagutaraztea, eta lan horrek gizarteari ekartzen dizkion onuren berri ematea, ikasleen artean karrera zientifikoaren aldeko hautuak sustatzeko eta, era berean, genero arrakalak deuseztatzeko.

Europako Batzordeak 8 milioi euro bideratu zituen Ikertzaileen Europako Gauaren 2020ko deialdira. 100 proiektu aurkeztu ziren. Espainian, G-9ko unibertsitateez gain, bost proiektuk ere finantzaketa eskuratu dute.

[\(informazio +\)](#)

> **Gipuzkoak 2020an gaindituko ditu 2025erako Europako birziklatze-helburuak, % 55ko helburura iristear baitago**

Gaikako bilketak 16 puntuan gainditzen du errefusa frakzioa, %58,21ean kokatuz. Laugarren urtez, gaikako bilketak errefusa frakzioa gainditzen du tona kopuruan zein ehunekoan.

Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako diputatuak, José Ignacio Asensiok, hiri-hondakinen bilketa eta birziklatzeari buruzko 2019ko datuak ezagutzera eman ditu. Asensiok datuak oso onak direla jakinarazi du, izan ere erakusten dutelako "Gipuzkoan aukeratu dugun eredua egokiena dela gure lurraldean sortzen diren hondakinei tratamendua emateko". 2019ko birziklatze tasa %54,35 izan da, 2020rako Europak ezarritako %50eko helburua zabalki gaindituz eta 2025erako ezarritako %55eko helburua lortzeko puntu eskasera. "Gipuzkoa Europako herrialde aurreratuenen mailan kokatu da hondakinen kudeaketaren, birziklatzearen eta berrerabilpenaren arloan. Herritarren lan onari eta hondakinen tratamendurako zein gaikako bilketarako azpiegiturei esker".

2019ko datuek baieztatzen dute 2015-2019ko epearen joera; izan ere, birziklatzeak 12,08 puntu igo da, orain lau urte %42,26koa zen eta gaur egun 54,34koa. Honen inguruan Ingurumeneko diputatuak adierazi du Gipuzkoako Ingurumen Gunearen azpiegiturak martxan jartzen direnean eta gaikako bilakaerari esker, "Gipuzkoak gaindituko duela birziklatzearen %60a, Europako herrialde aurreratuenak bezala".

(informazio +)

> **Mekanizazioa kriogenizazioz hozten: Elgoibarko enpresa bat "BeCold" garatzen ari da Eusko Jaurlaritzako Hazitek-en laguntzarekin, EGEFek kofinantzatuta eta UPV/EHurekin eta Tecnaliarekin batera**

Proiektuak Eusko Jaurlaritzaren Hazitek laguntzen ekarpena jaso du. Une honetan, lantaldea aurrera egiten du teknologia hori auto elektrokoaren osagaien mekanizazioan aprobetxatzeko. Auto hauen pieza asko aluminiozkoak dira, eta teknika honen bidez manipulatu ahal izango dira.

Aeronautika bezalako sektoreetan, materialen mekanizazioa lortzeko birziklagarriak ez diren elementu ugari erabiltzetik industriak berak sortzen duen CO₂a (-78 gradutara) berrerabiltzera, mekanizazio kriogenikoa egiteko. Aurrerapausu hau 2019. urtearen amaieratik, Elgoibarren egoitza duen HRE Hidraulic euskal enpresak, Tecnaliarekin eta UPV/EHurekin batera lortu du, Be Cold merkaturatuz. Be Cold mekanizazio-prozesuan erabilitako tresnek ingurumen-inpaktu txikiagoko hozketa eta lubrifikazioa bermatzeko eta ekoizpen-kostu txikiagoa lortzeko.

Ekipo berri hau bi teknologia ezberdinen nahasketa da, Jose Angel Alberdi HRE Hidraulic-eko I+G arduradunak azaldu duenez. Alde batetik, CO₂ren bidez egiten den hozte-sistema eta, bestetik, MQL mekanizazioa (minimal quantity lubrication, fluido lubrifikatzaileak murriztearen eta fluido biodegradagarrien aldeko apustua da). Ebaketa-eremuan karbono dioxidoa injektatzen da -likidotik gasera pasatzen da injektatu ondoren— erreminta eta pieza hozteko. Horrela, mekanizazio heze-tradizionala ordezkatzen da.

Be Cold unibertsitatetik merkatura ezagutza transferitzeko kasu berri bat da. Prozesua UPV/EHUko kriogenikari buruzko ikerketarekin hasi zen eta, Tecnaliarekin eta HRE Hidraulic-ekin batera, patentea lortuta Be Cold-en merkaturatze prozesua hasi da. Ekipoak lau modelo ditu orain, eta bai makina berrietan baita PLC autonomo batekin jada martxan dauden beste ekipo batzuetan ere egokitu daiteke.

(informazio +)

> **Sidenor, Soraluzen lantegi bat duelarik, siderurgiako eraginkortasun energetikoa eta adimen artifiziala ikertzen ari da, Euskadi eta Europako bazkideekin, EBko Horizon 2020k finantzatutako "ReVamp" proiektuan**

Horizon 2020 programak finantzatutako REVaMP ekimenaren bidez, altzairuaren ekoizpenean eta aluminioa eta berunaren berreskuratze prozesuan eraginkortasun eta iraunkortasun handiagoa lortuko da.

Siderurgiaren sektorea jasangarritasuna hobetzeko eta lehengaietan aurrezteko irtenbide bat aurkitzeko bidean dago. Azterlan zentro teknologikoa, Basque Research & Technology Alliance (BRTA) elkarteko kide dena, REVaMP proiektu europarrean parte hartu, beste 15 bazkiderekin batera; horien artean Sidenor Aceros Especiales, GHI Hornos Industriales eta Refinería de Aluminio Refial (Otua taldea) bezalako euskal enpresak. Helburu nagusia altzairuaren ekoizpenaren eraginkortasuna hobetzea da eta aluminioaren eta berunaren berreskurapena hobetzea ere.

Horizon 2020 programa europarrak finantzatutako proiektu hau urtarilean hasi zen, eta 2023. urtearen erdialdean amaituko da. REVaMPek duen 9,9 milioi euroko guztizko aurrekontutik, % 80a Europar Batasunak jartzen du. Proiektu honetan lehengaien erabilera eraginkorra bermatu nahi da, eta hiru material desberdineko kasutan frogatuko da: altzairua arku-labe elektrikoan ekoiztean (zati hori Sidenorren egingo da), aluminioa fintzeko prozesuan eta beruna birziklatzean.

Bestalde, Durangon egoitza duen zentro teknologikoak software bat garatuko du. Tresna honetan, Sidenor eta Refial euskal enpresetan, Exide Technologies multinazional amerikarrean eta Grupal Art kataluniarrean altzairuaren, aluminioaren eta berunaren ekoizpen-prozesuak monitorizatzeko, kontrolatzeko eta kudeatzeko kontrol-eredu prediktiboak eta erabaki-tresnak integratuko ditu Azterlanek.

Alemaniko BFI Teknologia Zentroak zuzentzen du proiektua, eta Europako hiru herrialdetako 16 erakundek parte hartzen dute proiektuan.

(informazio +)

> **CIC Biomagune ArtiLED Europako proiektuan ari da, marmoken proteinen modukoetan oinarritutako "bioLED" argia lortzeko, "lur arraroak" erabili gabe**

Argi-igorleen diodoak (LED) haien energia-eraginkortasunagatik eta haien kostu baxuengatik arrakasta izan dute. Ordea, CIC biomaGUNEk parte hartzen duen nazioarteko proiektuan, itsas animalien proteinetan oinarritutako LEDen belaunaldi berri bat ikertzen ari dira. Proiektua "biologia sintetikoa argiztapen artifizialaren aurrerapenen zerbitzura jartzen aitzindarietako bat" dela goraipatzen dute nazioarteko proiektuaren arduradunek. Proiektuaren helburua biologia molekularrari esker laborategietan argia sortzen duten proteinak erreplikatzeko da, bio-LEDak sortzeko asmoarekin.

Marmoken eta beste itsas animalia batzuen proteina fluoreszentearen aurkikuntzaren ondorioz (aurkitzaileak 2008an Kimikako Nobelarekin sarituak izan ziren), ikerketarako bidea zabaldu da. Izan ere, gaur egungo LEDen argi urdina zuria izatera pasa dadin, 'lur arraroak' deitutako materialekin sortutako iragazki batzuk behar dira. 'Lur arraro' horiek munduko herrialde gutxi batzuetako meategietatik ateratako osagai kimikoen multzoa dira, eta erreserbak mugatuak dira.

Ikerbasque-ko ikertzailea den Aitziber L. Cortajarenaren CIC biomaGUNEko laborategiak proiektuan parte hartzen du. Ikerketa kolaboratiboko zentru hau Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzaren Euskal Sareko eragileen sareko kidea eta Basque Research and Technology Alliance-koa (BRTA); proteinen ingeniartzarekin lotutako zatian lanean ari da, geroago proteina ingeniartzaren inguruko aurrera pausuak iragazki berrietan aplikatzeko.

CIC biomaGUNE parte den proiektu hau lau urteko iraupena du eta biokonputazio, teoria, ingeniartzatza biokimiko, kimika, biologia sintetiko eta optoelektronikako hiru estatuetakoa (Espainia, Italia eta Austria) profesionalak osatzen dute.

(informazio +)

DOKUMENTU INTERESGARRIAK

> Ikerketaren eta berrikuntzaren emaitzei buruzko txostena: Europa trantsizio ekologiko eta digitalaren buru izateko gaitzea

Batzordeak EBko zientziaren, ikerketaren eta berrikuntzaren emaitzei buruzko azken txostena argitaratu du, eta Europak munduko testuinguruan nola jokatu duen aztertzen du. Txosten horretan nabarmentzen da ikerketa eta berrikuntza (I+b) behar direla enpresen, eskualdeen eta herrialdeen hazkundera bultzatzeko, jasangarria eta bateratzailea, berrikuntza-sistemak sendotzeko ahaleaginean inor ez dela atzeratuta geratuko ziurtatuz, batez ere garapen gutxieneko herrialdeen kasuan.

Halaber, bertan azpimarratzen da garrantzitsua dela europarrek gaitasun egokiak izatea bermatzea, iraultza teknologiko berrien argitan, bai eta I+b politikak enpresen produktibitatea indartzeko orduan duen eginkizun garrantzitsua ere, horrek lanpostuak eta balioa sortzen baititu, modu jasangarrian. Zehazki, bi urtez behingo txostenaren 2020ko edizioak hamaika gomendio politiko aurkeztu ditu gure biztanleriari eta planetari laguntzeko eta oparotasuna babesteko.

(informazio+, albiste)

(informazio+, txostena)

> EBren adimen artifizialari buruzko Liburu Zuria. EBko adituek digitalizazioa pertsonen eta enpresen enplegurako gaitasunetan txertatzearen garrantzia nabarmendu dute

Covid-19ren pandemia globalak markatutako testuinguru berri batean, Europako Batzordeak arlo digitalean egiten dituen ekimenak oso garrantzitsuak dira, epe ertain eta luzera teknologia digitalek eragin nabarmena izango baitute ohituretan eta bizimoduan eta demokrazien kalitatean.

Otsailaren 19an, Europako Batzordeak adimen artifizialari buruzko liburu zuri bat aurkeztu zuen, baita datuen estrategia europar bat ere. Bi ekimen horien helburua da herritar guztien bizitza aberastuko duten eta merkatu globalean Europako aplikazio teknologikoek jarraituko duten Europako balioetan sendo errotutako irtenbide digitalek bultzatutako gizarte europarra lortzea.

(informazio+, albistea)

(informazio+, txostena)

> Telefónica Fundazioaren sozietate digitalaren txostenak erakusten du EAE sendotu egin dela konektagarritasunean eta zerbitzu digitaletan

Euskadi Europako lurralde aurreratuenetako bat da Informazio Gizarteranzko eraldaketaren arloan, izan ere, 5. postuan dago Danimarka, Suedia, Finlandia eta Herbehereen atzetik. Halaxe dio Telefónica Fundazioaren SdE txostenak, zeinak orobat nabarmentzen baititu digitalizazioa bultzatzera bideratutako eta Eusko Jaurlaritzak SPRI Taldearen bitartez gauzatutako hainbat ekimen.

SdE 2019 txostenak dioenez, Euskadik posizio sendoa du Europako Agenda Digitalerako garrantzitsuak diren adierazle guztietan (datu horiek Digital Economy and Society Index txostenean daude jasota), eta emaitzak hobetu ditu aztertutako bost dimentsiotatik lautan. Garrantzitsuena da konektagarritasuna, % 8,5eko hazkundea izan baitu 2018arekin alderatuta. Hala, konektagarritasunaren arloan, EAE lehen posturaino igo da eta Europako gainerako lurraldeen gainetik kokatu da. Hori lortzeko ezinbestekoa izan da politika publikoek egin duten apustu irmoa eta zuntza lurralde osora zabaltzea.

2019an orobat hobetu da teknologia digitalen integrazioa, zehazki, % 5,7 hazi da. Txostenak espreski nabarmentzen ditu enpresen digitalizazio teknologikoaren garapena eta merkataritza elektronikoaren hobekuntza. Halaber, zerbitzu publiko digitalen ere gora egin dute (zehazki % 7,3), neurri handi batean ugaritu egin direlako Gobernu elektronikoaren erabiltzaileak.

Euskadi adierazle bakar batean kokatu da Europako batez bestekoaren azpitik, alegia, Interneten erabileran, eta horren arrazoia da banka eta onlineko erosketak astiro hazten ari direla. Halere, adierazle hori % 6,1 hazi zen 2019an, eta ohiko erabiltzaileen kopurua ere ugaritu egin zen, % 11ra iristeraino.

Azkenik, Telefónica Fundazioak eraldaketa digitalaren aurrerapenari buruz eginiko txostenak orobat aipatzen ditu Euskadik 2019an arlo horretan garatu dituen proiektu garrantzitsuenetako batzuk. Horietako bat da Basque Cybersecurity Centre, Eusko Jaurlaritzak bultzatu duen erreferentziazko erakundea, zeinaren helburua baita zibersegurtasuna garatzea eta Euskadiko hiritar, enpresa zein erakunde publikoen konfiantza digitala hobetzea. SPRI Taldeak Enpresa Digitala programaren bidez garatu dituen ekimenak ere jaso ditu: Barnetegi Teknologikoak, Mikroenpresa Digitala Prestakuntza eta Inplantariak programa. Denek dute helburutzat lehiakortasuna eta EIKTen erabilera hobetzea ETEen artean. Beste proiektu aipagarrienetako bat da Eusko Jaurlaritzak bultzatutako Ikanos ekimena, pertsona eta antolakundearen gaitasun digitalak hobetzera bideratua dagoena.

(informazio+, albiste)

(informazio+, txostena)

> SITRAren 7 gakoak: Finlandiako Ekonomia Zirkularrerako Agentziaren gomendioak Covid-19 osteko krisiari aurre egiteko

SITRA Agentziaren burua Europako Batzordeko presidenteorde ohia eta Finlandiako lehen ministro ohia, ekonomia ekologikoan eta zirkularrean EBko herrialde aurreratuenekoa hain zuzen ere.

1. Inbertsio iraunkorreko pakete publikoa: garraio publikoa eta mugikortasun elektrikoa.
2. Inbertsio pribatuei emandako abalak, etxebizitzetarako energia-hobekuntzetarako eta industrian isurketa txikiagoak egitekoak.
3. Egoitza-hobekuntza energetikoetarako zerga-salbuespenak eta, bereziki, berriztagarrietara migratzekoak.
4. Kontsumitzaileentzako beste laguntza batzuk, irtenbide jasangarriak erosteko.
5. Energetikoki efizientea den nazioarteko garraio ibilgailu sortetarako laguntzak.
6. Tokiko energia berriztagarrian inbertsioa sustatzea, lehia-lizitazioen esparruan.
7. Laneko errenten gaineko zergen murrizketa, krisiaren ondoren ingurumen- eta kontsumo-zergen igoerarekin konpentsatuta.

(informazio+, argitalpena)

EUROPAKO DEIALDIAK

> Akitania Berria - Euskadi Nafarroa euroeskualdea:

"Euroeskualdeko herritartasuna" 2020 proiektuen deialdia.

- Zuzkidura: 0,5 M €
- Gaiak: kultura, hezkuntza, gazteria, kirola, eleaniztasuna
- E-NAENen 2014-2020 Plan Estrategikoaren funtsezko sektoreak.
- Lankidetzatza publiko-pribatua eta lurralde artekoa
- Mugak ixtearen aurkako oinarrien egokitzapenekin:
 - Pertsona fisiko eta mikroenpresen partaidetza ahalbidetua
 - Online ekintzetarako aukera
 - Kudeaketa-gastuen finantzagarritasuna
 - Eskakizun malgutuak
- Epea: 2020.5.21 – 2020.7.24

(informazio+)

> Berrikuntzaren eta Teknologiaren Europako Institutua (EIT).

Covid-19 krisiaren aurkako berrikuntzetarako funtsa

- Zuzkidura: 60 M €
- Eragin handiko konponbideak
- Gaiak: osasuna, klima-aldaketa, digitalizazioa, elikadura, energia jasangarria, hiri-mugikortasuna, industria, lehengaiak.
- Lehenetsua enpresa berriei, hedatzen ari direnei edo ETE berritzaileei
- Bide azkarreko prozedura
- EIT: Europako Batzordearen I+G+B Horizon 2020 esparru-programakoa da.
- Goi-mailako sare paneuroparren dinamizatzailea.

(informazio+)

> Horizon 2020: Covid-19ri buruzko premiazko ikerketako 5 deialdi berri

- Zuzkidura: 122 M €
- Eragin azkarreko proiektuak
- Fabrikazioa hornidura medikoetara birbideratzea (23 M €)
- Berrikuntza helduak: medikuntzakoak, digitalak edo adimen artifizialekoak Covid-19aren aurka (56 M €)
- Eragin sozioekonomikoei buruzko ikerketak (20 M €)
- Covid-19 kohorte paneuroparrak (20 M €)
- Pazienteei buruz lehendik dauden azterlanen arteko lankidetzak (3 M €)
- Epea: 2020.6.11.

(Informazio+ - Albistea)

(Informazio+ - Deialdiak)

"EUROPAKO FUNTSAK GIPUZKOAN" webgunea